

MINISTERSTWO RODZINY,
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia 26 kwietnia 2017 r.

Elżbieta Bojanowska
Podsekretarz Stanu

DPS.I.053.273.2017.AP

DDP.II.053.8.1.2017.NK

Pani

Mariola Chluba

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej po rozpatrzeniu złożonej przez Panią petycji zarejestrowanej pod nr 6, dotyczącej:

- podwyższenia kwoty renty socjalnej i zasiłku pielęgnacyjnego,
- corocznej waloryzacji obu kwot,

działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. poz. 1195 oraz z 2016 r. poz. 1579), informuje.

Odnosząc się do postulatów dotyczących renty socjalnej wyjaśniam, iż przepisy dotyczące zasad wypłaty renty socjalnej określa ustawa z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2013 r., poz. 982, j.t. z późn. zm.). Świadczenie to przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18. roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25. roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Całkowicie niezdolną do pracy - w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Zgodnie z art. 5 powołanej ustawy o rencie socjalnej - ustalenia

całkowitej niezdolności do pracy lekarz orzecznik ZUS dokonuje na zasadach i w trybie określonym w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Odpowiadając na postulat zwiększenia kwoty renty socjalnej należy po pierwsze wyjaśnić charakter świadczenia jakim jest renta socjalna. I tak, należy zauważyć, iż renta socjalna jest świadczeniem obligatoryjnym, ciągłym i zabezpieczającym, a jej celem jest kompensowanie braku możliwości nabycia uprawnień do świadczeń z systemu ubezpieczenia społecznego ze względu na to, że całkowita niezdolność do pracy powstała przed wejściem na rynek pracy. Renta socjalna jest świadczeniem wypłacanym z systemu zabezpieczenia społecznego w całości finansowanym z budżetu państwa.

Ustalając wysokość renty socjalnej ustawodawca odniósł się do procentowej kwoty (84 %) najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy określonej w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z uwagi na zbliżony charakter tych świadczeń tj. rekompensata braku możliwości podjęcia pracy i zabezpieczenie egzystencji. Osobom niepełnosprawnym zatem zagwarantowane zostało prawo do stałego świadczenia. Renta socjalna nie może zaspokajać wszystkich usprawiedliwionych potrzeb osób niepełnosprawnych. W ocenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej sytuacja materialna rencistów socjalnych nie odbiega od sytuacji materialnej innych osób niepełnosprawnych.

W pierwszym miejscu należy podnieść, iż renta socjalna nie jest świadczeniem uzależnionym od dochodu, nie obowiązują tu bowiem kryteria dochodowe, tak jak w przypadku świadczeń z pomocy społecznej. Kwota świadczenia z pomocy społecznej o podobnym do renty socjalnej charakterze, przeznaczonego dla osób niepełnosprawnych, które nie posiadają własnego świadczenia emerytalno-rentowego, jakim jest zasiłek stały, podlega każdorazowo zmniejszeniu o wysokość dochodu posiadanego przez osobę uprawnioną i jej rodzinę. Zasady wypłaty renty socjalnej są w tym kontekście znacznie bardziej korzystne dla osób niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne mogą ubiegać się również o inne świadczenia, np. o specjalny zasiłek celowy z pomocy społecznej, o przyznawane bez kryterium dochodowego zasiłki pielęgnacyjne (153 zł) na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 115 z późn. zm.), o dodatki mieszkaniowe, o jakich mowa w ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2017 r., poz. 180) oraz dodatki energetyczne na podstawie ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2017 r., poz. 220, z późn. zm.).

Wskazane powyżej przesłanki nabycia prawa do renty socjalnej oznaczają, że renta przeznaczona jest dla osób, które z powodu wcześniej powstałej niezdolności do pracy nie miały możliwości podjęcia pracy zawodowej i nabycia własnych uprawnień do renty z tytułu niezdolności do pracy, a często nawet zdobycia jakichkolwiek kwalifikacji zawodowych. Świadczenie to jest wyrazem szczególnej troski państwa o takie osoby.

Jednocześnie wyjaśniam, że renta socjalna ulega podwyższeniu wraz z waloryzacją kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy określonej w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W ustawie z dnia 2 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r. poz. 2) dokonano zmiany w zasadach waloryzacji świadczeń w roku 2017 oraz podwyższono gwarantowane, najniższe świadczenia emerytalno-rentowe. W związku z podwyższeniem wysokości najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy do kwoty 1000 zł, kwota renty socjalnej wzrosła o 98,65 zł, z kwoty 741,35 zł do 840 zł. Dla porównania w roku 2016 renta socjalna została podwyższona o kwotę 1,77 zł (z kwoty 739,58 zł na kwotę 741,35 zł), a w roku 2015 o 30,24 zł (z kwoty 709,34 zł na kwotę 739,58 zł).

Rozwiązania podjęte w ramach ww. ustawy sprawiły, że renta socjalna wzrosła w stopniu znacznie wyższym, niż gdyby została przeprowadzona ustawowa waloryzacja najniższych świadczeń emerytalno-rentowych wskaźnikiem waloryzacji.

W związku z powyższym w chwili obecnej nie jest rozpatrywana kwestia podwyższenia kwoty tego świadczenia do kwoty 100% najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, ani też ustanowienia kwoty renty socjalnej na poziomie równowartości kwoty minimum socjalnego.

Odnosząc się z kolei do postulatu podwyższenia kwoty zasiłku pielęgnacyjnego uprzejmie wyjaśniam, że różnica pomiędzy zasiłkiem pielęgnacyjnym, a dodatkiem pielęgnacyjnym, pomimo podobnego charakteru tych świadczeń, polega na tym, że dodatek pielęgnacyjny i zasiłek pielęgnacyjny pozostają niezależnymi od siebie świadczeniami realizowanymi z odrębnych systemów zabezpieczenia społecznego. W szczególności krąg osób uprawnionych do dodatku pielęgnacyjnego nie pokrywa się w pełnym zakresie z kręgiem osób uprawnionych do zasiłku pielęgnacyjnego.

Dodatek pielęgnacyjny jest świadczeniem wypłacanym i finansowanym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, podlegającym waloryzacji na zasadach przewidzianych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887, j.t., z późn. zm.)

dla emerytur i rent. Zgodnie z art. 75 wyżej wymienionej ustawy, dodatek pielęgnacyjny przysługuje jedynie osobie uprawnionej do emerytury lub renty z FUS, która dodatkowo: została uznana przez lekarza orzecznika zakładu emerytalno – rentowego za całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji albo ukończyła 75 lat.

W odróżnieniu od prawa do zasiłku pielęgnacyjnego, podstawowym warunkiem uzyskania prawa do dodatku pielęgnacyjnego nie jest jedynie posiadanie odpowiedniego orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność lecz niezbędne jest posiadanie uprawnień do renty lub emerytury z FUS, a dopiero w dalszej kolejności wymagane jest odpowiednie orzeczenie potwierdzające niepełnosprawność lub wymagany wiek.

Zgodnie z art. 88 wyżej wymienionej ustawy, emerytury i renty, a także dodatki pielęgnacyjne, podlegają corocznie waloryzacji od dnia 1 marca. Od 1 marca 2017 r. wysokość dodatku pielęgnacyjnego wynosi 209,59 zł.

Natomiast zasiłek pielęgnacyjny jest świadczeniem rodzinnym finansowanym z budżetu państwa, którego wysokość oraz zasady przyznawania reguluje ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1518, z późn. zm.). Zgodnie z art. 16 ust. 2 i 3 wyżej wymienionej ustawy, zasiłek pielęgnacyjny przysługuje dziecku w wieku do ukończenia 16 roku życia legitymującemu się orzeczeniem o niepełnosprawności, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności zasiłek przysługuje jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia) oraz osobie, która ukończyła 75 lat. Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego. Podstawowym warunkiem uzyskania prawa do zasiłku pielęgnacyjnego jest więc legitymowanie się odpowiednim orzeczeniem potwierdzającym niepełnosprawność lub ukończenie 75. roku życia.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, kwoty świadczeń rodzinnych, w tym zasiłku pielęgnacyjnego oraz wysokości kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń rodzinnych podlegają weryfikacji co 3 lata.

Oznacza to, że zmiana wysokości zasiłku pielęgnacyjnego podlega procedurze weryfikacji, nie oznaczającej obowiązkowej zmiany wysokości weryfikowanej kwoty.

Rada Ministrów, w ramach ostatniej, przypadającej w 2015 r. weryfikacji kwot świadczeń rodzinnych i kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń rodzinnych, dokonała podwyższenia wysokości niektórych świadczeń rodzinnych oraz progów

dochodowych, jednak wysokość zasiłku pielęgnacyjnego pozostała bez zmian – jego aktualna wysokość to 153 zł miesięcznie.

Zgodnie z wyżej wymienionymi przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych, w obecnym stanie prawnym, kolejna weryfikacja kwot świadczeń rodzinnych, a więc także kwoty zasiłku pielęgnacyjnego, przewidziana jest na 1 listopada 2018 r. i wówczas Rada Ministrów podejmie decyzję o jej zakresie.

Ponadto informuję, że w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prowadzone są obecnie analizy możliwych do wprowadzenia zmian w systemie wsparcia osób niepełnosprawnych, ich rodzin oraz opiekunów osób niepełnosprawnych. W toku prowadzonych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prac, analizowane są wszystkie postulaty i propozycje rozwiązań, w tym również zgłaszane przez środowiska skupiające osoby niepełnosprawne oraz opiekunów osób niepełnosprawnych w zakresie należącym do Ministerstwa, w tym postulat dotyczący wysokości zasiłku pielęgnacyjnego i zasad waloryzacji jego wysokości. Postulaty środowiska skupiającego osoby niepełnosprawne oraz ich opiekunów, a także kwestia niezrealizowanego przez Rząd poprzedniej kadencji wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 października 2014 r. sygn. akt K 38/13, są przedmiotem przede wszystkim prac międzyresortowego Zespołu do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób Niepełnosprawnych i Członków ich Rodzin, który został powołany przez Panią Premier Beatę Szydło zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów nr 89 z dnia 29 sierpnia 2016 r.

W skład zespołu, obok przedstawicieli Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, weszli również m.in. przedstawiciele resortów zdrowia, edukacji i finansów.

Do zadań Zespołu należy opracowanie:

- 1) analizy aktualnej sytuacji osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do edukacji, kultury, zatrudnienia oraz świadczeń zdrowotnych;
- 2) kompleksowych rozwiązań w zakresie poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin z uwzględnieniem postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169);
- 3) propozycji rozwiązań legislacyjnych i systemowych mających na celu poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin.

Niemniej, wskazanie zakresu ewentualnych zmian i rozwiązań systemowych nie jest możliwe na tak wczesnym etapie ww. prac.

PODSEKRETARZ STANU
Elżbieta Bojanowska
Elżbieta Bojanowska